

Umsögn Landspítala um þingskjal 603, 439.mál , frumvarp til laga um breytingu á lögum um heilbrigðisþjónustu nr. 40/2007.

Almennt þá ber að fagna þeirri einföldun og aukna skýrleika sem breytingar á lögum um heilbrigðisþjónustu fela í sér. Ný umgjörð auðveldar samstarf heilbrigðisstofnana og færir þær nær einu heildstæðu kerfi eða neti mismunandi aðila sem stefna að sama markmiði, sem bestri heilsu landsmanna.

Athugasemdir um einstakar greinar frumvarpsins:

1.gr.

Því er fagnað að mismunandi stig heilbrigðisþjónustu séu skilgreind skýrt og í samræmi við algengustu alþjóðlegar skilgreiningar.

3.gr.

Gott væri að taka það fram að þriðja stigs þjónustu skuli veita í samstarfi við háskólasjúkrahús. Það viðheldur kröfunni um samráð og tengingu við háskólasjúkrahús og þar með ýtir það undir þéttriðið þjónustunet heilbrigðisþjónustu í landinu.

7. gr.

Því er fagnað að hnykk er á mikilvægi þess að forstjórar heilbrigðisstofnana séu umdæmisstjórar heilbrigðismála í sínu umdæmi og eigi að hafa með sér samráð. Þetta er mikilvægur liður í því að auka samstarf heilbrigðisstofnana.

Um tillögu að breytingu á 5. mgr. 9. gr. Það vekur sérstaka athygli að frumvarpið virðist gera ráð fyrir niðurfellingu (breytingu) á núgildandi ákvæði 5. mgr. 9.gr. laga nr. 40/2007 sem er svohljóðandi: „Forstjórar heilbrigðisstofnana ráða starfslið heilbrigðisstofnana. Heimilt er að ráða starfsmenn sem gegna stjórnunarstöðum tímabundið til allt að fimm ára.“. Þrátt fyrir að hér sé um að ræða mikilvæga og afdrifaríka breytingatillögu verður ekki séð að um hana sé fjallað sérstaklega í greinargerðinni eða skýringum með frumvarpinu.

Af hálfu Landspítala var litið á þetta ákvæði sem mikilvæga réttarbót þegar það kom inn í heilbrigðislögin 2007. Heimild þessi hefur verið notuð á Landspítala við ráðningar yfirmanna og það væri mikil afturför ef ákvæðið yrði afnumið. Á grundvelli þess hefur Landspítali ráðið stjórnendur, þ.e. yfirlækna, deildarstjóra, framkvæmdastjóra og nú síðast forstöðumenn, til 5 ára. Störfin eru auglýst á 5 ára fresti og hæfasti umsækjandinn ráðinn í hvert sinn í samræmi við almennar reglur.

Í greinargerð með lögunum frá 2007 sagði m.a. um þessa lagabreytingu: „Ástæður fyrir þessari tillögu eru annars vegar þörf Landspítala til að ráða yfirmenn á spítalann, sem jafnframt hafa á hendi starf kennara við Háskóla Íslands, tímabundinni ráðningu til allt að fimm ára en í slíkum tilvikum getur mismunandi form ráðningar, þar sem ráðið er tímabundið í kennarastarfið en ótímabundið í yfirmannsstarfið, valdið vandkvæðum. Hins vegar er almennt talið að heppilegt geti verið að heimilt sé að skipta reglulega um stjórnendur á einstökum sviðum innan heilbrigðisstofnana, m.a. til að tryggja

endurnýjun og framþróun í faglegu starfi innan viðkomandi stofnunar.“ Þessi rök eru óbreytt og ekki komin fram nein sjónarmið um að þau eigi ekki lengur við.

Um mikilvæga heimild er að ræða, sem auðveldar endurnýjun stjórnenda, sem er mikilvægt, bæði í ljósi þess að um er að ræða vinnustað þar sem þekking endurnýjast mjög hratt, en einnig til að auka fjölbreytni og endurnýjun í stjórnun við aðstæður þar sem störf á viðkomandi einingu eru oft eini starfsvettvangur sérfræðinga í landinu. Lagt er til að eftirfarandi setning verði áfram í lögnum:

„Heimilt er að ráða starfsmenn sem gegna stjórnunarstöðum tímabundið til allt að fimm ára.“

10.gr.

Gerð er athugasemd við breytingu á 13.gr. núverandi laga um fagråd þar sem læknaåd og hjúkrunarråd eru lögð niður og gerð tillaga að einu sameiginlegu fagråði. Rökin eru þau að það sé í anda teymisvinnu að sameina ráðin og bæta þar við öðrum fagstéttum. Fleiri sjónarmiðum þarf þó að huga að í því sambandi. Grunnurinn að farsælli teymisvinnu kann að felast í því að hver fagstétt hafi skýra sýn á það hvert framlag hennar er og mikilvægt að til sé vettvangur þar sem fagstéttir geta sett fram sitt sjónarhorn á þjónustu við sjúklinginn í sínum hópi. Í nógildandi lögum er ekkert sem hamlar samstarfi og samráði fagrådanna sem geta verið fleiri en þau tvö sem sérstaklega eru tilgreind í lögnum (og eru fleiri slík fagråd þegar til staðar á Landspítala). Læknaåd og hjúkrunarråd eru tilgreind í lögnum enda eru þetta fjölmennustu starfstéttir í heilbrigðisþjónustu og lækningar og hjúkrun aðal „framleiðsluvara“ heilbrigðisstofnana (í það minnsta sjúkrahúsa). Í einu stóru fagråði er hætt við að raddir fámennari stétta eigi undir högg að sækja og því gæti þessi breyting haft þver öfug áhrif miðað við það sem henni er ætlað. Í stað þessara breytinga mætti hafa það opið að um eitt fagråd sé að ræða, sem kann að henta, sérstaklega á minni heilbrigðisstofnunum. Á stærri stofnunum er ekki óeðlilegt að þær fagstéttir sem þess óska eigi sín fagråd en að fagrådunum sé ætlað að hafa með sér samstarf og samráð í anda sannrar teymisvinnu. Afar mikilvægt er að starfsmenn eigi sér faglega rödd og vettvang til að láta hana heyrast innan þekkingarstofnana eins og heilbrigðisstofnana. Að auki er mikilvægt að fagfólk sjálft hafi um það að segja hverjum það treysti til setu í fagråði.

Að þessu sögðu þá er mikilvægt að kveða á um samstarf fagstétta. Það mætti gera með því að kveða fastar að orði en nú er gert í 2.mg. 13.gr. nógildandi laga. Þannig sé fagfólki ekki aðeins heimilt að hafa með sér sameiginlegt fagråd, heldur skuli þeim skylt að hafa samstarfsvettvang fagråða innan stofnunar, sé um fleiri en eitt fagråd innan stofnunarinnar að ræða. Sá samstarfsvettvangur gæti þá verið sá aðili sem forstjóri leitar til með óskir um álit, sérstaklega á mikilvægum viðtækum ákvörðunum. Tillaga að orðalagi þar er: „Læknar, hjúkrunarfræðingar og aðrir heilbrigðisstarfsmenn skulu hafa með sér samstarfsvettvang fagråða innan stofnunar, sé um fleiri en eitt fagråd innan stofnunarinnar að ræða.“

Enn þarf að gæta þess að setja ekki of ríkar skyldur á stjórnendur heilbrigðisstofnana að leita til fagråða. Þannig er orðalag í núverandi 13.gr um að leita skuli til fagråða um „mikilvægar ákvarðanir sem varða heilbrigðisþjónustu stofnunarinnar“. Það er mun afmarkaðra en orðalag það sem lagt er til í núverandi frumvarpi þar sem „Forstjóra og framkvæmdastjórn ber að leita álits fagråðs um mikilvægar ákvarðanir sem varða heilbrigðisþjónustu, rekstur og skipulag heilbrigðisstofnunarinnar.“ (breytt letur umsagnaraðila). Hugmynd eldri laga um að fagråd séu forstjóra til ráðgjafar um fagleg atriði í rekstri heilbrigðisstofnunarinnar er góð. Hætt er við því að orðalag í nýju frumvarpi megi skilja á þann hátt að

flest eða allt það sem lýtur að stjórnun heilbrigðisstofnana þurfi að bera undir fagráð. Tillaga að orðalagi þarna er: „Forstjóra ber að leita áhlts fagráðs eða samstarfsvettvangs fagráða um mikilvægar ákvarðanir sem varða heilbrigðisþjónustu.“

Tillaga að breytttri 10. grein:

„Á heilbrigðisstofnunum sem reknar eru af ríkinu skal starfa sérstakt fagráð eða samstarfsvettvangur fagráða. Læknar, hjúkrunarfræðingar og aðrir heilbrigðisstarfsmenn skulu hafa með sér samstarfsvettvang fagráða innan stofnunar, sé um fleiri en eitt fagráð innan stofnunarinnar að ræða.

Forstjóra ber að leita áhlts fagráðs eða samstarfsvettvangs fagráða um mikilvægar ákvarðanir sem varða heilbrigðisþjónustu

Ráðherra skal í reglugerð kveða nánar á um skipan og verklag fagráða heilbrigðisstofnana.“

Verði niðurstaðan sú að hafa eitt fagráð á hverri heilbrigðisstofnun, þá er mikilvægt að hugað sé að því í lögum eða reglugerð að mismunandi faghópar geti haft sínar undirdeildir innan fagráðs heilbrigðisstofnunar, kjósi þeir það.

Annað

Lagt er til að 35. gr. nógildandi laga um stöðunefnd lækna breytist til samræmis við 36. gr. sem fjallar um stöðunefnd framkvæmdastjóra hjúkrunar. Nógildandi fyrirkomulag um að stöðunefnd lækna skuli fjalla um ráðningar allra yfirlækna er óþarft og íþyngjandi í núverandi rekstrarfyrirkomulagi.

Lagt er til að 36. gr. hafi fyrirsögnina „Stöðunefnd framkvæmdastjóra lækninga“ og að 1. mgr. greinarinnar orðist svo: „Ráðherra skipar þrjú lækna í nefnd, samkvæmt tilnefningu Læknafélags Íslands, Háskóla Íslands og landlæknis, er metur faglega hæfni umsækjenda um stöður framkvæmdastjóra lækninga á heilbrigðisstofnunum sem ríkið rekur. Nefndarmaður sem skipaður er samkvæmt tilnefningu landlæknis skal vera formaður nefndarinnar. Varamenn skulu skipaðir með sama hætti. Nefndin skal skipuð til þriggja ára.“

Virðingarfyllst,

Páll Matthíasson forstjóri